

Wojciech Odrowąż-Sypniewski

Zakres obowiązków organów samorządu terytorialnego związanych z realizacją poselskiego prawa do informacji (wybrane zagadnienia)¹

The scope of obligations of local self-government bodies related to the implementation of the Deputy's right to information (selected issues) (WAKiU 1662/17): Deputies have access to information concerning the content of contracts concluded by a municipality also when, certain information included in these contracts was marked by a clause excluding their disclosure due to a business secret of a party to the contract. Exceptions to this rule are set out in Article 35 of the Act on Public Finances. Refusal to reply to a Deputy's questions will be justified only in a case, when, following to an independent assessment of an authority applying the said provisions, information covered by the contractual clause falls within that exclusion.

Keywords: public finance | public information | intervention | mandate | Deputy
Słowa kluczowe: finanse publiczne | informacja publiczna | interwencja | mandat | poseł

Ekspert ds. legislacji BAS; wojciech.sypniewski@sejm.gov.pl.

Przedmiot opinii

Przedmiotem opinii jest odpowiedź na pytanie:

Czy wójt/burmistrz/prezydent ma prawo odmówić odpowiedzi na zadane pytanie posłowi występującemu z interwencją poselską na podstawie ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora, [dotyczące – dopisek W.O.S.] informacji o całkowitych kosztach emisji obligacji (np. prowizje, opłaty przygotowawcze, opłaty dodatkowe, kary umowne, etc.) powołując się na umowę z podmiotem udzielającym finansowania gminie, który to podmiot finansujący niektóre z parametrów emisji obligacji „obejmuje tajemnicą”?

¹ *Opinia w sprawie zakresu obowiązków organów samorządu terytorialnego związanych z realizacją poselskiego prawa do informacji (wybrane zagadnienia) sporządzona 23 sierpnia 2017 r. na zlecenie Klubu Poselskiego Prawo i Sprawiedliwość; BAS-WAKiU 1662/17.*

Uprawnienia posłów i senatorów względem organów samorządu terytorialnego

1. Ustawa z 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz.U. 2016, poz. 1510; dalej: ustawa, u.w.m.p.s.) przyznaje posłom kilka odrębnych uprawnień względem jednostek samorządu terytorialnego. Z perspektywy wątpliwości podniesionej w pytaniu istotne są dwa instrumenty prawne.

W myśl art. 19 ust. 1 u.w.m.p.s. poseł ma prawo, jeżeli nie narusza dóbr osobistych innych osób, do uzyskiwania informacji i materiałów, wstępu do pomieszczeń, w których znajdują się te informacje i materiały, oraz wglądu w działalność organów samorządu terytorialnego, a także zakładów samorządowych, z zachowaniem przepisów o tajemnicy prawnie chronionej (tzw. prawo do informacji). Z kolei zgodnie z art. 20 poseł ma prawo podjąć, w wykonywaniu swoich obowiązków poselskich, interwencję w organie samorządu terytorialnego dla załatwienia sprawy, którą wnosi we własnym imieniu albo w imieniu wyborcy lub wyborców, jak również zaznajamiać się z tokiem jej rozpatrywania. Organ, który jest adresatem interwencji, jest obowiązany najpóźniej w ciągu 14 dni powiadomić posła o stanie rozpatrywania sprawy i w terminie uzgodnionym z posłem ostatecznie ją załatwić. Kierownicy tych organów są obowiązani niezwłocznie przyjąć posła, który przybył w związku ze sprawą wynikającą z wykonywania jego mandatu, oraz udzielić informacji i wyjaśnień dotyczących sprawy. Legitymacja poselska lub senatorska upoważnia parlamentarzystę do wstępu na teren jednostek, do których adresowana jest interwencja (tzw. prawo do interwencji).

Z treści pytania wynika, że sygnalizowana wątpliwość związana jest z wykonywaniem prawa do interwencji, jednak opisany stan faktyczny może wskazywać, że chodzi raczej o prawo do informacji, o którym mowa w art. 19 u.w.m.p.s. Rozróżnienie to nie jest jednak istotne, bowiem możliwa jest sytuacja, w której poseł podejmuje działania interwencyjne, których podstawą jest zarówno art. 19 – w zakresie, w jakim chodzi o uzyskanie konkretnych informacji – jak i art. 20, w zakresie, w jakim przedmiotem wystąpienia jest postulat *załatwienia określonej sprawy*. Ponadto realizacja obowiązków związanych z prawem do interwencji – z natury rzeczy – respektować musi ograniczenia związane z poselskim prawem do informacji. Innymi słowy, granice pozyskiwania informacji w ramach interwencji poselskiej wyznaczane są przez art. 19 u.w.m.p.s.

Istota wątpliwości sprowadza się zatem do tego, czy gmina ma obowiązek udzielić posłowi informacji o wszystkich kosztach emisji obligacji gminnych. Inaczej mówiąc, chodzi o to, czy żądanie przedstawienia takiej informacji adresowane do wójta/burmistrza/prezydenta mieści się w granicach wyznaczonych przez art. 19 ust. 1 u.w.m.p.s.

2. Artykuł 19 ust. 1 u.w.m.p.s. statuuje prawo do uzyskiwania przez parlamentarzystę informacji i materiałów, wstępu do pomieszczeń, w których znajdują się te informacje i materiały, oraz wglądu w działalność organów administracji rzą-

dowej i samorządu terytorialnego, a także spółek z udziałem Skarbu Państwa oraz zakładów i przedsiębiorstw państwowych. Uprawnienie to może być realizowane przy założeniu, że spełnione są trzy przesłanki: 1) działania parlamentaryzisty podejmowane są w ramach *wykonywania mandatu*, 2) nie prowadzą do *naruszenia dóbr osobistych innych osób* oraz 3) respektują wymogi wynikające z *przepisów o tajemnicy prawnie chronionej*.

W przypadku realizacji uprawnień, o których mowa w art. 19 ust. 1 u.u.m.p.s., w odniesieniu do organów samorządu terytorialnego istotnego znaczenia nabiera nakaz przestrzegania *przepisów o tajemnicy prawnie chronionej*. Wymóg ten oznacza, że realizacja obowiązków związanych z żądaniem *uzyskania informacji i materiałów oraz wglądu w działalność* musi odbywać się z poszanowaniem zasad określających tryb dostępu do informacji objętych tajemnicą. A więc uprawnienia, o których mowa w art. 19 ust. 1, *per se*, nie przełamują reguł zakładających, że określone dokumenty są objęte obowiązkiem zachowania poufności informacji, które są w nich zawarte. Parlamentarzyści mają prawo dostępu do takich informacji tylko wówczas, gdy reguły szczególne, które kształtują określony typ tajemnicy prawnie chronionej, przewidują tego rodzaju uprawnienie. Posłowie i senatorowie – w ramach wykonywania mandatu poselskiego – mają dostęp do informacji niejawnych bez konieczności przeprowadzania postępowania sprawdzającego (z wyłączeniem informacji oznaczonych klauzulą „ściśle tajne”²). W pozostałych przypadkach zasady dostępu wyznaczane są przez przepisy kreujące dane typy tajemnic (np. tajemnice zawodowe, tajemnica bankowa, tajemnica skarbowe).

Można założyć, że w analizowanym przypadku chodzi o tajemnicę przedsiębiorstwa. Z treści pytania wynika bowiem, że w umowie, którą zawarła gmina z podmiotem udzielającym finansowania (a zarazem emitentem obligacji), niektóre parametry emisji objęte zostały tajemnicą. Oznacza to, że strona umowy (przedsiębiorca), którą zawarła gmina, podjęła działania zmierzające do zachowania poufności pewnych informacji ujawnionych w treści umowy (klauzula umowna). Definicja tajemnicy przedsiębiorstwa przyjęta w art. 11 ust. 4 ustawy z 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. 2003, nr 153, poz. 1503, ze zm.; dalej: u.z.n.k.) przewiduje, że: *przez tajemnicę przedsiębiorstwa rozumie się nieujawnione do wiadomości publicznej informacje techniczne, technologiczne, organizacyjne przedsiębiorstwa lub inne informacje posiadające wartość gospodarczą, co do których przedsiębiorca podjął niezbędne działania w celu zachowania ich poufności*. W tym kontekście można przyjąć, że informacje chronione przez klauzulę umowną formalnie spełniają definicję tajemnicy przedsiębiorstwa.

3. Odpowiedź na pytanie, czy klauzula umowna wyłączająca jawność pewnych elementów umowy, której stroną jest gmina, a która zakłada finansowanie

² Zob. art. 34 ust. 10 i 12 ustawy z 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych, Dz.U. 2016, poz. 1167, ze zm.

określonych celów ze środków gminnych, wyklucza dopuszczalność ujawnienia tych informacji na żądanie posła wykonującego mandat poselski, wymaga uwzględnienia zasady jawności działalności organów gminy. W myśl art. 11b ust. 1 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2016, poz. 446, ze zm.) działalność organów gminy jest jawna, wszelkie zaś ograniczenia jawności mogą wynikać wyłącznie z ustaw. Jawność działania organów gminy obejmuje w szczególności prawo obywateli do uzyskiwania informacji, wstępu na sesje rady gminy i posiedzenia jej komisji, a także dostępu do dokumentów wynikających z wykonywania zadań publicznych, w tym protokołów posiedzeń organów gminy i komisji rady gminy (ust. 2). Przepisy te stanowią konkretyzację konstytucyjnego prawa obywateli do informacji publicznej poręczonego w art. 61 ustawy zasadniczej. Zasada jawności działania organów gminy wiąże się również z zasadą jawności i przejrzystości finansów publicznych. W myśl art. 33 ust. 1 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. 2016, poz. 1870, ze zm.; dalej: u.f.p.) gospodarka środkami publicznymi jest jawna, art. 35 u.f.p. stanowi zaś, że: *klauzule umowne dotyczące wyłączenia jawności ze względu na tajemnicę przedsiębiorstwa w umowach zawieranych przez jednostki sektora finansów publicznych lub inne podmioty, o ile wynikające z umowy zobowiązanie jest realizowane lub przeznaczone do realizacji ze środków publicznych, uważa się za niezastrzeżone, z wyłączeniem informacji technicznych, technologicznych, organizacyjnych przedsiębiorstwa lub innych posiadających wartość gospodarczą, w rozumieniu przepisów o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, co do których przedsiębiorca podjął niezbędne działania w celu zachowania ich w tajemnicy, lub w przypadku gdy jednostka sektora finansów publicznych wykaże, że informacja stanowi tajemnicę przedsiębiorstwa z uwagi na to, że wymaga tego istotny interes publiczny lub ważny interes państwa*. Treść art. 35 u.f.p. wyznacza podstawowy kontekst normatywny, na którego tle powinna być rozpatrywana kwestia podniesiona w pytaniu.

Analizę badanego zagadnienia utrudnia niejednoznaczność normy wyrażonej w art. 35 u.f.p. Efektem treści tego przepisu jest bowiem swoiste błędne koło (*petitio principii*), ponieważ z jednej strony ustanawia domniemanie niezastrzeżenia klauzuli dotyczącej wyłączenia jawności ze względu na tajemnicę przedsiębiorstwa, z drugiej zaś przewiduje wyjątek od tego domniemania, który materialnie mieści w sobie informacje objęte tą tajemnicą. Problem ten uwidacznia trawestacja treści art. 35 u.f.p., która uwzględnia definicję tajemnicy przedsiębiorstwa zawartą w art. 11 ust. 4 u.z.n.k. Poddany temu zabiegowi interpretacyjnemu przepis ustawy o finansach publicznych sprowadzałby się do zasady, zgodnie z którą: *klauzule umowne dotyczące wyłączenia jawności ze względu na tajemnicę przedsiębiorstwa (...) uważa się za niezastrzeżone, z wyłączeniem informacji objętych tajemnicą przedsiębiorstwa w rozumieniu przepisów o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji lub w przypadku gdy jednostka sektora finansów publicznych wykaże, że informacja stanowi tajemnicę przedsiębiorstwa z uwagi*

na to, że wymaga tego istotny interes publiczny lub ważny interes państwa. W piśmiennictwie wskazuje się, że: *pojęcie «tajemnica przedsiębiorstwa» użyte w ustawie o finansach publicznych nie może być tożsame z pojęciem «tajemnica przedsiębiorstwa» użytym w ustawie o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, ale musi mieć szerszy zakres znaczeniowy*³. Pojęcie tajemnicy przedsiębiorstwa w pierwszej części art. 35 u.f.p. obejmuje bowiem nie tylko informacje objęte tajemnicą przedsiębiorstwa w rozumieniu ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji oraz informacje, w przypadku których zaliczenie ich do zbioru informacji stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa wynika z: *istotnego interesu publicznego lub ważnego interesu państwa, ale również inne informacje, których rodzaju nie da się precyzyjnie ustalić na podstawie brzmienia przepisu*⁴.

Orzecznictwo sądów administracyjnych odróżnia formalny akt wyłączenia w umowie jawności określonych informacji z powołaniem się na tajemnicę przedsiębiorstwa (klauzula umowna) od materialnej oceny, czy informacje objęte taką klauzulą rzeczywiście spełniają definicję tajemnicy przedsiębiorstwa z ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji lub ich ujawnienie kolidowało by z *istotnym interesem publicznym lub ważnym interesem państwa*. W praktyce oznacza to, że jednostka sektora finansów publicznych nie może odmówić udostępnienia informacji, powołując się wyłącznie na zawartą w umowie klauzulę wskazującą, że określone informacje stanowią tajemnicę przedsiębiorstwa, lecz zobowiązana jest do samodzielnej oceny, czy spełniają one definicję tajemnicy przedsiębiorstwa z ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Chodzi zatem o to, że dla udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy informacja z umowy ma charakter poufny, nie jest wystarczające stwierdzenie, iż spełnia ona przesłankę formalną (została objęta klauzulą wyłączającą jawność), lecz niezbędne jest zbadanie, czy spełnia przesłankę materialną (tzn. mieści się w zakresie wyznaczonym przez definicję zawartą w ustawie o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji bądź konieczność zachowania poufności wynika z *istotnego interesu publicznego lub ważnego interesu państwa*).

W wyroku z 12 października 2012 r. (sygn. akt II SA/Wa 1483/12) WSA w Warszawie stwierdził, że: *przepis art. 35 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.) wprowadza zasadę domniemania niezastrzeżenia klauzuli dotyczącej wyłączenia jawności w umowach zawieranych przez jednostki sektora finansów publicznych. Oznacza to, iż zastrzeżenie tajemnicy stanowi wyjątek od zasady jawności i z tego względu jednostka sektora publicznego nie może polegać wyłącznie na oświadczeniu przedsiębiorcy co do jej istnienia, ale powinna samodzielnie dokonać oceny złożonego przez przed-*

³ Ł. Regner, *Klauzule umowne dotyczące wyłączenia jawności ze względu na tajemnicę przedsiębiorstwa a zasada jawności finansów publicznych – wybrane problemy interpretacyjne*, „Przegląd Prawa Publicznego” 2015, nr 1, s. 84.

⁴ *Ibidem*.

siębiorcę zastrzeżenia pod kątem istnienia tajemnicy przedsiębiorstwa w rozumieniu przepisów ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Złożone zastrzeżenie może stać się skuteczne dopiero w sytuacji, gdy podmiot zobowiązany do ujawnienia informacji, po przeprowadzeniu stosownego badania, pozytywnie przesądzi, że zastrzeżone informacje mają charakter tajemnicy przedsiębiorstwa, w rozumieniu art. 11 ust. 4 powołanej ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Jeżeli w wyniku weryfikacji okaże się, że zastrzeżona informacja nie stanowi tajemnicy przedsiębiorstwa, to zadeklarowane zastrzeżenie staje się bezskuteczne⁵. W wyroku z 25 marca 2015 r. (sygn. akt II SA/Wa 4/14) WSA w Warszawie stwierdził, że: niewystarczającym jest powołanie się jedynie na tajemnicę przedsiębiorcy jako zawierającą informacje zastrzeżone, bez jakiegokolwiek rozwinięcia, w jakim aspekcie tajemnicę tę należałoby oceniać. Tajemnica przedsiębiorcy, jak każda ustawowo chroniona tajemnica, ma charakter obiektywny, nie można wobec tego istnienia takiej tajemnicy subiektywizować w oparciu jedynie o oświadczenia osób reprezentujących przedsiębiorcę, które to osoby – z istoty rzeczy – nie będą zainteresowane ujawnianiem jakichkolwiek faktów ze sfery prowadzonej działalności gospodarczej podmiotu⁶.

Jakkolwiek przywołana linia orzecznicza sądów administracyjnych ukształtowała się na tle spraw dotyczących dostępu do informacji publicznej o działalności jednostek sektora finansów publicznych, to jednak ustalenia te zachowują swój walor poznawczy w kontekście sprawy podniesionej w pytaniu. Stanowisko sądów administracyjnych wskazuje bowiem na sposób rozumienia zasady jawności finansów publicznych w kontekście klauzul umownych odwołujących się do pojęcia tajemnicy przedsiębiorstwa.

Podsumowanie

Podsumowaniem prezentowanych rozważań jest pogląd, że posłowie na podstawie art. 19 u.w.m.p.s. mają dostęp do informacji dotyczących treści umów zawieranych przez gminę nawet wówczas, gdy w umowach tych określone informacje zostały objęte klauzulą wyłączającą ich jawność ze względu na tajemnicę przedsiębiorstwa – strony umowy. Wyjątki od tej zasady określone zostały w art. 35 u.f.p. Parlamentarzyści nie mają zatem dostępu do informacji technicznych, technologicznych, organizacyjnych przedsiębiorstwa lub innych posiadających wartość gospodarczą, w rozumieniu przepisów o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, co do których przedsiębiorca podjął niezbędne działania w celu zachowania ich w tajemnicy, lub w przypadku gdy jednostka sektora finansów

⁵ Zob. także wyrok WSA w Warszawie z 10 lipca 2013 r., sygn. akt II SA/Wa 296/13.

⁶ Zob. także wyroki NSA z: 2 czerwca 2015, sygn. akt I OSK 1608/14; 30 marca 2016 r., sygn. akt I OSK 3133/14.

publicznych wykaże, że informacja stanowi tajemnicę przedsiębiorstwa z uwagi na to, że wymaga tego istotny interes publiczny lub ważny interes państwa. Organ gminy (wójt/prezydent/burmistrz), odmawiając dostępu do informacji o treści umowy zawartej przez gminę z przedsiębiorcą, nie może zatem powołać się wyłącznie na fakt, że zawarte w treści tej umowy informacje zostały objęte tajemnicą przedsiębiorstwa. Odmowa udzielania odpowiedzi na pytania posła będzie uzasadniona jedynie w tym przypadku, gdy według samodzielnej oceny organu stosującego omawiane przepisy informacja objęta klauzulą umowną mieścić się będzie w wyłączeniu, o którym mowa w art. 35 u.f.p. W konsekwencji ograniczenie prawa do informacji może nastąpić tylko wówczas, gdy rzetelnie przeprowadzone postępowanie pozwoli na obiektywną ocenę, że żądane informacje stanowią tajemnicę przedsiębiorstwa w rozumieniu ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji lub z uwagi na to, że wymaga tego istotny interes publiczny lub ważny interes państwa.

Odrębnym zagadnieniem wykraczającym nieco poza zakres pytania pozostaje kwestia środków prawnych, które można by podjąć w sytuacji, gdyby adresat pytań zignorował treść art. 19 ust. 1 u.w.m.p.s. w związku z art. 35 u.f.p.

W piśmiennictwie trafnie wskazuje się, że: *realizacja przez organy jednostek samorządu terytorialnego obowiązków wobec posłów i senatorów wynikających z art. 16, 19, 20 i 24 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora (...) nie została w ustawie «zaopatrzona» w żadne sankcje w przypadku ich niewykonania*⁷. Wprawdzie bowiem w myśl art. 46 ust. 1 u.w.m.p.s. Prezydium Sejmu zobowiązane jest m.in. udzielać posłom pomocy w wykonywaniu przez nich mandatów oraz czuwać: *nad wykonywaniem wobec nich obowiązków określonych w ustawie przez organy państwowe i samorządu terytorialnego oraz podporządkowane im jednostki*, to jednak nie sposób wskazać jakichkolwiek efektywnych instrumentów prawnych, które pozwoliłyby na realizację tego zadania. Stan prawny dodatkowo komplikuje fakt, że wraz z uchwaleniem Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 r. Prezydium Sejmu straciło status organu konstytucyjnego, towarzysząca zaś ustanowieniu nowej ustawy zasadniczej zmiana regulaminu Sejmu, powierzyła omawiane zadanie Marszałkowi Sejmu (uchwała Sejmu RP z 28 października 1997 r.; MP nr 80, poz. 779). Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 12 regulaminu Sejmu Marszałek zobowiązany jest udzielać posłom niezbędnej pomocy w ich pracy, w tym czuwać nad wykonaniem wobec posłów przez organy administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz inne jednostki organizacyjne obowiązków określonych w ustawie o wykonywaniu mandatu posła i senatora. Jednocześnie nie może budzić żadnych wątpliwości teza, że: *Marszałek Sejmu nie został wyposażony w prawo podejmowania działań o charakterze władczym (zwłaszcza wobec organów samorządu*

⁷ P. Czarny, *Opinia prawna w sprawie skutków nieudzielenia posłom informacji przez organy jednostek samorządu terytorialnego*, „Przegląd Sejmowy” 2016, nr 6, s. 174.

terytorialnego)⁸. Działania podejmowane przez Marszałka Sejmu w celu realizacji zadań, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 12 regulaminu Sejmu, mogą zatem mieć wyłącznie perswazyjny charakter (niewiążący dla ich adresatów). Teoretycznie w przypadkach jawnego okazywania lekceważenia obowiązków wynikających z ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora Marszałek Sejmu – odpowiadając na wystąpienie poselskie – mógłby skierować sprawę do sejmowej Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej lub Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka, które władne są zażądać informacji od organu jednostki samorządu terytorialnego, jak również zwrócić się do Prezesa Rady Ministrów z dezyderatem o podjęcie działań nadzorczych wobec jednostki samorządu terytorialnego naruszającej prawo. Trudno jednak w praktyce oczekiwać, by tryb ten był stosowany w przypadku wszelkich uchybień związanych z realizacją praw poselskich przez organy samorządu terytorialnego.

Brak konkretnych instrumentów prawnych zakotwiczonych w ustawie o wykonywaniu mandatu posła i senatora lub regulaminie Sejmu, które pozwalałyby na efektywne wyegzekwowanie uprawnień poselskich wobec organów samorządu, powoduje, że w omawianym przypadku należałoby rozważyć skierowanie do organu gminy wniosku o udostępnienie informacji publicznej na zasadach określonych w ustawie z 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. 2016, poz. 1764, ze zm.). W takim przypadku decyzja administracyjna zawierająca odmowę udostępnienia żądanych informacji podlegałaby kontroli sądów administracyjnych. Zważywszy na utrwalone stanowisko tych sądów co do rozumienia zasady jawności finansów publicznych oraz znaczenia normatywnego art. 35 u.f.p. – ta forma pozyskania informacji dotyczących treści umowy zlecającej emisję obligacji mogłaby się okazać daleko bardziej efektywna.

---

⁸ P. Radzewicz, *Dostęp posła do informacji związanych z działalnością jednostek samorządu terytorialnego* [w:] *Status posła. Wybór ekspertyz prawnych do art. 1–24 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora*, cz. I, red. J. Mordwiłko, Warszawa 2007, s. 436.